

Pomoc de minimis w projektach finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego

Marcin Sowa

Wstęp

– system kontroli pomocy publicznej
i podstawowe pojęcia

Rozdział 9 ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności w latach 2014-2020

- Art. 27. 1. W zakresie, w jakim w ramach programów operacyjnych jest udzielana pomoc publiczna w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej lub pomoc de minimis, zastosowanie mają szczegółowe warunki i tryb udzielania pomocy.
2. Podmiotami udzielającymi pomocy, o której mowa w ust. 1, są instytucje zarządzające, instytucje pośredniczące, instytucje wdrażające lub beneficjenci, a także inne podmioty, o których mowa w art. 2 pkt 12 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404, z późn. zm.7).
  3. Podmiotami udzielającymi pomocy mogą być również inne podmioty określone w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie ust. .
  4. Właściwy minister, a w zakresie regionalnych programów operacyjnych oraz w zakresie programu EWT, dla którego instytucja zarządzająca została ustanowiona na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego, może określić, w drodze rozporządzenia, szczegółowe przeznaczenie, warunki i tryb udzielania pomocy, o której mowa w ust. 1, a także podmioty udzielające tej pomocy, uwzględniając konieczność zapewnienia zgodności tej pomocy z rynkiem wewnętrznym, efektywnego i skutecznego jej wykorzystania oraz przejrzystości jej udzielania, w przypadku gdy odrębne przepisy nie określają szczegółowego przeznaczenia, warunków lub trybu udzielania tej pomocy.
  5. Szczegółowe przeznaczenie, warunki i tryb udzielania pomocy, o której mowa w ust. 1, nieobjętej przepisami, o których mowa w ust. 4, lub innymi przepisami określa umowa o dofinansowanie projektu, decyzja o dofinansowaniu projektu lub akt będący podstawą jej udzielenia.

Przepisy wspólnotowe regulujące zasady wykorzystywania przez Państwa Członkowskie Funduszy UE

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 roku ustanawiające wspólne przepisy dotyczące EFRR, EFS, FS, EFRROW oraz EFMiR

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006

Przepisy wspólnotowe regulujące zasady wspierania przez Państwa Członkowskie „przedsiębiorstw”

Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

Rozporządzenie Komisji (UE) NR 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.

W przypadku pomocy publicznej lub pomocy de minimis

- obowiązują odrębne zasady (podmioty uprawnione, wydatki kwalifikowane, intensywności wsparcia, termin rozpoczęcia projektu, itp.) wynikające z programu pomocy publicznej (rozporządzenie właściwego ministra)
- wydatek jest kwalifikowany, jeśli spełnia równocześnie:
  - wszystkie dotyczące go warunki określone w przepisach i wytycznych obowiązujących ramach Programu Operacyjnego i
  - wszystkie dotyczące go warunki określone w programie pomocowym, tj. w akcie prawa polskiego stanowiącym podstawę prawną udzielenia pomocy lub akcie UE

Odrębne zasady w przypadku pomocy

- podmioty uprawnione ► sektory wykluczone
- wydatki kwalifikowane ► katalog wydatków, okres kwalifikowalności
- intensywność wsparcia ► inne maksymalne dofinansowanie / minimalny wkład własny, związek lokalizacji / wielkości beneficjenta z intensywnością pomocy
- termin rozpoczęcia projektu ► efekt zachęty
- obowiązki informacyjne i archiwizacyjne
- nie objęcie projektu zasadami pomocy publicznej ► pomoc udzielona bezprawnie ► zwrot pomocy wraz z odsetkami

Przyczyny kontroli pomocy publicznej

- wolny rynek opiera się na konkurencji – równe szanse dla wszystkich
- każda forma selektywnego wsparcia, udzielanego z zasobów państwowych podmiotom zaangażowanym w działalność gospodarczą, mająca wpływ na wewnętrzny rynek UE, stawia te podmioty w pozycji uprzywilejowanej względem tych, którzy pomocy nie otrzymali
- selektywne wsparcie powoduje, że zakłócona zostaje swobodna konkurencja, powinno więc być zakazane co do zasady

Warunkowy zakaz udzielania pomocy

Art. 107 ust. 1 TFUE. *Z zastrzeżeniem innych postanowień przewidzianych w Traktatach, wszelka pomoc przyznawana przez Państwo Członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiejkolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi.*

- Identyfikacja pomocy
  - analiza środków z punktu widzenia art. 107(1)
  - rozumienie pojęć zgodnie z orzecznictwem sądów UE
- Test pomocy publicznej
  - pochodzenie środków
  - selektywna korzyść nierynkowa
  - zakłócenie konkurencji
  - wpływ na handel

System kontroli pomocy publicznej

- Art. 107 ust. 1 TFUE - generalny zakaz udzielania pomocy
- Art. 107 ust. 2 - TFUE - pomoc zgodna z rynkiem wewnętrznym jest
  - a) o charakterze socjalnym dla indywidualnym konsumentów
  - b) na naprawę skutków klęsk żywiołowych i zdarzeń nadzwyczajnych
- Art. 107 ust. 3 TFUE - pomoc dopuszczalna warunkowo
  - a) pomoc regionalna
  - b) pomoc na wspieranie ważnych projektów europejskich
  - c) pomoc horyzontalna i sektorowa
  - d) pomoc na wsparcie kultury

System kontroli pomocy publicznej

- Art. 108 TFUE – procedury nadzoru pomocy
  - Rola KE
  - Obowiązek uzyskania zgody przed udzieleniem
  - Współpraca państw członkowskich UE
  - Programy pomocowe i pomoc indywidualna
- Art. 109 TFUE – rozporządzenia zwalniające z notyfikacji
  - Zasada de minimis
  - Zasada wyłączeń grupowych
- Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej
  - Rola Prezesa UOKiK

Formy pomocy

- **Dotacja**
- **Refundacja**
- Dopłata do oprocentowania
- **Preferencje pożyczkowe**
- Ulgi podatkowe
- Gwarancje
- **Przekazanie aktywów na preferencyjnych warunkach**
- **Realizacja usługi na preferencyjnych warunkach**
- **Ulgi w spłacie należności publicznych**
- Instrumenty kapitałowe
- Katalog otwarty

Podstawowe pojęcia związane z kontrolą pomocy

- **Dzień udzielenia pomocy** - dzień, w którym podmiot ubiegający się o pomoc publiczną nabył prawo do otrzymania tej pomocy
- **Podmiot udzielający pomocy** - organ administracji publicznej lub inny podmiot, który jest uprawniony do udzielania pomocy publicznej
- **System SHRIMP** - System Harmonogramowania, Rejestrowania i Monitorowania Pomocy – sprawozdawczość elektroniczna
- **Wielkość pomocy**
  - wartość pomocy publicznej wyrażoną w kwocie pieniężnej (ekwiwalent dotacji brutto) lub
  - intensywność pomocy publicznej wyrażona jako stosunek wartości pomocy publicznej do kosztów kwalifikujących

Podstawowe pojęcia związane z kontrolą pomocy

- **Efekt zachęty** – pomoc publiczna zachęca przedsiębiorstwa do określonych pożądaných zachowań
- Konieczność złożenia pisemnego wniosku o przyznanie pomocy przed rozpoczęciem prac nad projektem lub rozpoczęciem działalności
- Duże przedsiębiorstwa – pomoc ad hoc – dodatkowo udowodnienie:
  - zwiększenia zasięgu projektu
  - zwiększenie kwoty wydanej przez beneficjenta
  - przyspieszenie realizacji
- Efekt zachęty
  - uregulowany w podstawach udzielenia pomocy (np. rozporządzenie grupowe)
  - brak regulacji w przypadku de minimis

Zwrot pomocy

- Zwrot dotyczy pomocy
  - udzielonej bezprawnie
  - pomocy wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem
  - na podstawie decyzji KE / wyroku sądu krajowego
  - zwrot – pomoc bezprawna + odsetki
  - wszczynanie postępowań – 10 lat od dnia udzielenia pomocy bezprawnej
- W przypadku finansowania UE
  - obowiązują zasady ogólne
  - nieprawidłowości w zakresie udzielania pomocy
  - rozwiązanie umowy / cofnięcie decyzji

Pomoc publiczna a pomoc de minimis

- Zasada de minimis określona w rozporządzeniach de minimis
- W przypadku spełniania wszystkich warunków określonych w rozporządzeniem uznaje się, iż pomoc de minimis nie wpływa na stan konkurencji i wymianę handlową między państwami członkowskim
- Formalnie de minimis nie spełnia kryteriów z art. 107 ust. 1
- W praktyce – traktowana jako szczególna kategoria de minimis – patrz ustawa o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej

Pomoc publiczna – art. 107(1) TFUE	Pomoc de minimis
Sztywno określone koszty kwalifikowane	Dowolne koszty kwalifikowane
Określona intensywność pomocy	Brak intensywności pomocy
Efekt zachęty	Brak efektu zachęty
Dodatkowe warunki dopuszczalności	Spełnienie zasad dotyczących kontroli de minimis

Identyfikacja pomocy

Identyfikacja pomocy – test pomocy publicznej

- Punktem wyjścia do identyfikacji pomocy jest interpretacja art. 107 ust. 1 TFUE
- Decydująca rola orzecznictwa sądów wspólnotowych w zakresie definicji pojęć: np. przedsiębiorstwa, zakłócenia konkurencji, wpływu na handel, selektywnej korzyści, itd
- Test pomocy publicznej (np. C-280/00 Wyrok TS [2003] ECR I-7747):
  - ***interwencja państwa lub przy użyciu zasobów państwowych (pochodzenie środków)***
  - ***selektywna korzyść ekonomiczna***
  - ***zakłócenie lub zagrożenie zakłócenia konkurencji***
  - ***wpływ na handel między Państwami Członkowskimi***
- ETS w sprawie C-142/87 Belgia p. Komisji: „zakwalifikowanie danego środka jako pomocy państwa wymaga spełnienia wszystkich warunków art. 87 ust. 1 TWE”

Identyfikacja pomocy - pochodzenie środków

„przez Państwo Członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych”

- Pomoc z zasobów państwowych
  - władz publicznych (z budżetu lub kosztem budżetu państwa, j.s.t.)
  - organów administracji publicznej, państwowych osób prawnych
  - podmiotów, na których działalność władze publiczne mogą wywierać decydujący wpływ - przypisywalność środka państwu
- Wymóg transferu środków publicznych lub zwolnienie z ciężarów, które normalnie spoczywają na przedsiębiorstwie
- Dawcą pomocy może być także dystrybutor pomocy czyli podmiot umocowany lub powołany przez państwo do zarządzania pomocą:
  - instytucja zarządzająca, pośrednicząca, wdrażająca, beneficjent projektu, partner

Identyfikacja pomocy - przesłanka selektywnej korzyści

- Forma korzyści jest obojętna – istotny jest wymiar materialny
- Bez znaczenia - sposób, przyczyny i forma - istotny skutek jaki dany środek wywiera na konkurencję aktualną i potencjalną
- Korzyść o charakterze nierynkowym - „*dotacja ze źródeł publicznych, której nie towarzyszy wzajemne świadczenie*” - C-61/79, [1980] ECR
- Selektywność - kryteria przyznania - naruszenie równowagi między beneficjentem a jego konkurentami
  - kryterium równego dostępu – np. dostęp do infrastruktury, wiedzy, udziału w konferencji, itp
- Instrumenty selektywne a instrumenty o charakterze generalnym

Identyfikacja pomocy - zakłócenie konkurencji (1)

- Domniemanie – jeśli następuje wzmocnienie siły rynkowej beneficjenta, mamy do czynienia z zakłóceniem konkurencji
- Zakłócenie konkurencji możliwe tylko gdy beneficjentem jest przedsiębiorstwo
- Przedsiębiorstwo - *„każda jednostka wykonująca działalność gospodarczą, bez względu na jej formę i sposób finansowania”* (C-41/90 Höfner i Elser przeciwko Macrotron GmbH, ETS 1991, s. I-1979)
- Działalność gospodarcza – *„jakakolwiek działalność, która polega na oferowaniu towarów i usług na danym rynku”*
- Katalog przedsiębiorstw jest nieograniczony – np. osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, osoby prawne, jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, stowarzyszenia, fundacje, spółki cywilne, konsorcja, związki wyznaniowe, itp. itd.

Identyfikacja pomocy - zakłócenie konkurencji (2)

Kwalifikacja przedsiębiorstwa

- Nie ma znaczenia czy podmiot prowadzi działalność z zyskiem lub dla zysku
- Patrzymy na skutek finansowania i weryfikujemy czy może być ono wykorzystane na prowadzenia działalności gospodarczej
- Bez znaczenia cel i natura działalności, istotne – czy dany rodzaj działalności mógłby być z zyskiem prowadzony
- Pojęcie usługi świadczonej za wynagrodzeniem a prerogatywy państwa
  - usługi ochrony zdrowia w ramach systemu solidarności społecznej
  - usługi edukacyjne w ramach publicznego systemu oświaty
  - obowiązki państwa w obszarze zatrudnienia a usługi rynku pracy

Identyfikacja pomocy - wpływ na handel (1)

- ETS w sprawie C-172/03 Heiser „*Stosunkowo (...) niewielkie znaczenie pomocy lub stosunkowo nieduży rozmiar przedsiębiorstwa z niej korzystającego nie wykluczają a priori ewentualności, aby wspomniana pomoc miała wpływ na wymianę handlową*”
- ETS w sprawie C-280/00 Altmark Trans „*Przesłanka (...) może zostać spełniona niezależnie od lokalnego lub regionalnego charakteru świadczonych usług bądź znaczenia danego sektora*”
- Przesłanka spełniona zawsze gdy istnieje wymiana handlowa danymi towarami/usługami lub ich substytutami pomiędzy państwami członkowskimi
...ale ...
- ... nowe podejście KE dotyczące rynków lokalnych oparte na kryterium źródła pozyskiwania konsumentów (argumenty ekonomiczne / marketingowe)

Identyfikacja pomocy - wpływ na handel (2)

- Praktyka decyzyjna KE - brak wpływu na handel:
  - pomoc nie przyciąga popytu ani inwestycji do danego regionu
  - towary i usługi mają charakter lokalny
  - marginalny wpływ na rynki i konsumentów z innych państw
- Przykłady
  - baseny i inne obiekty lokalnej rekreacji
  - muzea i inna infrastruktura kultury
  - szpitale przeznaczone dla lokalnych mieszkańców
  - media informacyjne i dobra kultury skierowane do lokalnej społeczności
  - przedszkola

Identyfikacja pomocy - wpływ na handel (3)

- Praktyka decyzyjna KE - brak wpływu na handel:
  - ETS z 21.02. 2008 r. - przedszkola w Norwegii
  - Decyzja KE z 8.11.2006 r. NN54/2006 – Uniwersytet Přerov
  - Decyzja KE z 12.09.2016 SA.38920 - Santa Casa de Misericórdia de Tomar – dom opieki dla osób starszych
- Możliwość zastosowania w ramach EFS
  - lokalny NZOZ
  - przedszkola / kluby malucha / żłobki

Identyfikacja pomocy w projekcie (1)

- Identyfikacja na etapie przygotowania wniosku
- Do kogo trafią środki
  - wnioskodawca, partnerzy, beneficjenci ostateczni
- Na co zostaną wykorzystane środki?
  - Czy działalność beneficjenta nie wiąże się z prowadzeniem działalności gospodarczej?
  - Podmiot spełniający kryteria przedsiębiorstwa?
  - Finansowanie składników majątku wykorzystywanych na działalność gospodarczą po zakończeniu projektu / równolegle – cross financing

Identyfikacja pomocy w projekcie (2)

- Typowe przypadki pomocy
  - Subsydiowane zatrudnienie w przedsiębiorstwie
  - Szkolenia, usługi doradcze dla przedsiębiorstw
  - Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej
  - Dofinansowanie majątku służącego do prowadzenia działalności gospodarczej
- Brak pomocy
  - Usługi skierowane do osób fizycznych realizowane poza funkcją przedsiębiorstwa
  - Finansowanie usług świadczonych „poza rynkiem” - np. prowadzenie CIS, prowadzenie OWES
  - Finansowanie działalności statutowej ZAZ
  - Usługi skierowane do wszystkich, nieselektywne – np. ogólnodostępna baza danych

Identyfikacja pomocy w projekcie (3)

- Szczególne typy beneficjentów
  - OHP
  - ZAZ, CIS, KIS
  - Spółdzielnie socjalne
  - Jednostki publiczne
  - Pozostałe NGO
  - OWES – podmiot udzielający pomocy / beneficjent

Identyfikacja pomocy w projekcie (4)

Usługi społeczne i zdrowotne

- Obszar zarezerwowany dla państwa a zakres rynku
- Korzyść o charakterze rynkowym a świadczenie usług w imieniu państwa
- Tryb konkurencyjny a korzyść rynkowa – wytyczne o kwalifikowalności wydatków
- Korzyść ekwiwalenta – założenie realizacji po cenach rynkowych
  - Tryby PZP zapewniające cenę rynkową
  - Zasada konkurencyjności

Identyfikacja pomocy w projekcie (5)

Wsparcie opieki przedszkolnej

- Kształcenie publiczne zasadniczo finansowane przez państwo w ramach krajowego systemu kształcenia finansowanego i nadzorowanego przez państwo uznaje się za niepodlegające regułom pomocy publicznej
- Kwalifikacja pod względem pomocy nie przeszkadza fakt, iż część opłat wnoszona jest przez rodziców
- Brak charakter transgranicznego
- Decyzja ETS z 21.02. 2008 r. - przedszkola w Norwegii
- Brak formalnego rozstrzygnięcia na poziomie krajowym

Identyfikacja pomocy w projekcie (5)

Wsparcie infrastruktury edukacyjnej

- Wykorzystanie infrastruktury finansowanej ze środków EFS na rzecz prowadzenia działalności gospodarczej
- Określenie zakresu wykorzystania infrastruktury
- Działalność gospodarcza o pomocniczym charakterze
- Ograniczenie działalności do 20% wydajności infrastruktury – brak pomocy (Zawiadomienie Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE (Dz. Urz. UE z dnia 19 lipca 2016 C 262, str. 1))
- Wydajność infrastruktury
  - Brak zdefiniowania
  - Czas
  - Powierzchnia
  - Inna metoda

Skutki testu pomocy publicznej

- Każdy wydatek – kwalifikacja z punktu widzenia art. 107 TFUE
- Zastosowanie pomocy publicznej lub de minimis –
  - program pomocowy – warunki dopuszczalności
  - procedury z ustawy o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej
- Zawężenie katalogu kosztów kwalifikowanych w przypadku pomocy publicznej
- Obniżenie intensywności
- Zapewnienie wkładu własnego – wkład prywatny wolny od znamion pomocy publicznej – środki własne, pożyczka, kredyt na zasadach komercyjnych

Występowanie pomocy w projekcie

Poziomy występowania pomocy publicznej

- Projektodawca jest beneficjentem pomocy
- Projektodawca jest podmiotem udzielającym pomocy

Regułom pomocy publicznej / de minimis w ramach projektu może podlegać:

- cały projekt – np. szkolenia dla przedsiębiorstw
- zadanie (blok szkoleń w zakresie komercjalizacji usług pomiotów ekonomii społecznej)
- wybrane koszty (np. cross financing przy wyposażeniu warsztatu CIS)

Warunki dopuszczalności pomocy de minimis i pomocy publicznej – przepisy ogólne

Podstawy prawne

• Program pomocowy

- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014–2020 (Dz. U. z 15.07.2015 poz. 1073)

Podstawa w prawie UE

- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013)
- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.6.2014)

Przepisy ogólne

Personel przedsiębiorstwa

- pracownik w rozumieniu ustawy Kodeks pracy
- osoba świadcząca usługi na podstawie umowy agencyjnej
- osoba świadcząca usługi na podstawie umowy zlecenie
- osoba świadcząca usługi na podstawie innej umowy do której mają zastosowanie przepisy dotyczące umów zlecenia lub o dzieło
- właściciel pełniący funkcje kierownicze
- wspólnik prowadzący regularną działalność w przedsiębiorstwie i czerpiący z tego tytułu korzyści finansowe

Przepisy ogólne

Pracownik znajdujący się w szczególnie niekorzystnej sytuacji

- brak stałego zatrudnienia w okresie co najmniej ostatnich sześciu miesięcy poprzedzających dzień przystąpienia do projektu
- brak wykształcenia średniego lub zasadniczego zawodowego lub w ciągu 2 lat od zakończenia edukacji nie podjęła pierwszego stałego zatrudnienia
- wiek: do 24 lat lub , powyżej 50 lat
- osoba dorosła samotnie wychowująca dziecko lub utrzymująca osobę zależną
- osoba pracująca w sektorze lub zawodzie, w którym dysproporcja pracujących w nim mężczyzn i kobiet jest o 25% większa niż średnia dysproporcja w skali krajowej (stanowiąca mniejszość)
- członek mniejszości etnicznej wymagający poprawy języka, szkolenia zawodowego lub doświadczenia zawodowego

Przepisy ogólne

Pracownik w bardzo niekorzystnej sytuacji

- brak stałego zatrudnienia w okresie co najmniej 24 miesięcy poprzedzających dzień przystąpienia do projektu
- brak stałego zatrudnienia w okresie co najmniej 6 miesięcy poprzedzających dzień przystąpienia do projektu i spełniająca co najmniej jeden z warunków dotyczących pracowników w szczególności niekorzystnej sytuacji (poza długością zatrudnienia)

Stale zatrudnienie

- Stosunek pracy, świadczenie usług na podstawie umowy agencyjnej, zlecenia lub innej usługi o świadczeniu usług przez nieprzerwany okres co najmniej 6 miesięcy w wymiarze co najmniej połowy etatu

Pracownik niepełnosprawny

- długotrwale naruszona sprawność fizyczna, umysłowa, intelektualna lub sensoryczna

Warunki dopuszczalności pomocy de minimis

Pomoc de minimis (1)

- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 107 Traktatu do pomocy de minimis (Dz. Urz. L 352 z 24.12.2013) (wcześniej nr 1998/2006)
- Wprowadza zasadę de minimis na zasadach ogólnych (osobne regulacje de minimis dla produkcji rolnej oraz rybactwa i rybołówstwa a także usług w ogólnym interesie gospodarczym)
- Główne zmiany od 2013:
  - brak konieczności badania sytuacji finansowej podmiotu ubiegającego się o pomoc de minimis (nie dotyczy pożyczek i gwarancji)
  - precyzyjna definicja jednego podmiotu gospodarczego – nowa metoda badania pułapów dla podmiotów powiązanych
  - rozliczenie pomocy de minimis dla przedsiębiorstw dzielących się oraz łączących
  - doprecyzowanie pojęcia okresów trzyletnich

Pomoc de minimis (2)

Zasada de minimis (na zasadach ogólnych) nie ma zastosowania:

- sektor produkcji rolnej – produkcja podstawowa produktów z Załącznika I TFUE

przykłady:

- produkcja, uprawa i hodowla produktów roślinnych w gospodarstwie ...
  - produkcja, utrzymywanie i hodowla zwierząt służących do produkcji żywności ..
  - dojenie i składowanie mleka ...
  - produkcja i zbieranie jaj ...
-
- sektor rybołówstwa i rybactwa (przykładowe PKD 03.11.Z, 03.12.Z, 03.21.Z, 10.20.Z, 10.73.Z)
  - pomoc eksportowa: uzależniona od wielkości eksportu lub od wykorzystywania towarów krajowych, na tworzenie sieci dystrybucyjnych za granicą, na pokrycie wydatków bieżących związanych z działalnością eksportową
  - wprowadzanie preferencji ze względu na pochodzenie towarów
  - w przypadku prowadzenia działalności objętej i nieobjętej rozporządzeniem – konieczność rozdzielenia działalności i osobnego rozliczania pomocy

Pomoc de minimis (3)

Pomoc de minimis nie spełnia wszystkich warunków z art. 107(1) TFUE jeśli:

- nie powoduje przekroczenia pułapu 200 tysięcy euro na jedno przedsiębiorstwo w okresie trzech lat podatkowych
- nie powoduje przekroczenia pułapu 100 tysięcy euro na jedno przedsiębiorstwo z sektora drogowego transportu towarowego w okresie trzech lat podatkowych
  - weryfikacja pułapów na moment udzielania pomocy de minimis
  - złożenie oświadczenia o wielkości de minimis lub kopii zaświadczeń de minimis (także weryfikacja w systemie SHRIMP / SUDOP)
  - kurs NBP
  - lata podatkowe
  - przekroczenie pułapu - konsekwencje
- Kumulacja pomocy
- Dopuszczalna pomoc tylko przejrzysta
- Pułapy dotyczą jednego przedsiębiorstwa

Pomoc de minimis (4)

Beneficjent pomocy de minimis - jedno przedsiębiorstwo – jednostki gospodarcze powiązane w następujący sposób:

- a) jedna jednostka gospodarcza posiada w drugiej jednostce gospodarczej większość praw głosu akcjonariuszy, wspólników lub członków,
- b) jedna jednostka gospodarcza ma prawo wyznaczyć lub odwołać większość członków organu administracyjnego, zarządzającego lub nadzorczego innej jednostki gospodarczej,
- c) jedna jednostka gospodarcza ma prawo wywierać dominujący wpływ na inną jednostkę gospodarczą zgodnie z umową zawartą z tą jednostką lub postanowieniami w jej akcie założycielskim lub umowie spółki;
- d) jedna jednostka gospodarcza, która jest akcjonariuszem lub wspólnikiem w innej jednostce gospodarczej lub jej członkiem, samodzielnie kontroluje, zgodnie z porozumieniem z innymi akcjonariuszami, wspólnikami lub członkami tej jednostki, większość praw głosu akcjonariuszy, wspólników lub członków tej jednostki.

Branża jest pod uwagę także kontrola pośrednia

Nie uwzględnia się kontroli organów publicznych

Pomoc de minimis (5)

Kumulacja pomocy de minimis

Kumulacja = korzystanie przez beneficjenta z pomocy publicznej z różnych źródeł w odniesieniu do tych samych kosztów

Dotyczy danego kosztu kwalifikowanego (faktura, rachunek)

Jeśli nie można wskazać kosztu kwalifikowanego patrzymy na cel / przeznaczenie środków

Pomoc ze źródeł krajowych kumuluje się z pomocą ze źródeł UE

Pomoc w rozumieniu art. 107 TFUE kumuluje się z pomocą de minimis - w takim przypadku obowiązują intensywności pomocy publicznej, nie zaś de minimis

Weryfikacja na podstawie części D formularza składanego w momencie ubiegania się o pomoc de minimis

Pomoc de minimis (6)

Pomoc przejrzysta

- dotacje i dopłaty do oprocentowania
- pożyczki
  - dobra sytuacja finansowa
  - MŚP – nie spełniają kryterium upadłości / objęcia postępowaniem naprawczym
  - duże przedsiębiorstwa – rating kredytowy przynajmniej B-
  - zabezpieczenie co najmniej 50% i max 1 mln euro / max 5 lat lub 50% / 0,5 mln euro / 5 lat
- odpowiednia stopa referencyjna
- Dokapitalizowanie, inwestycja kapitałowa < progu de minimis
- Gwarancje – do 80% zobowiązania i max 1,5 mln euro / max 5 lat lub 80% / 0,75 mln euro / 10 lat, odpowiednia stopa referencyjna

Część D formularza składanego przy ubieganiu się o de minimis

ekwiwalent dotacji netto

Pomoc de minimis (7)

Przeznaczenie pomocy de minimis w projektach EFS (w szczególności):

- pokrycie kosztów uczestnictwa w szkoleniu przedsiębiorcy lub personelu przedsiębiorstwa (szkolenia nieobowiązkowe)
- pokrycie kosztów doradztwa lub innych usług o charakterze doradczym lub szkoleniowym
- doposażenie lub wyposażenie stanowiska pracy
- zakup środków trwałych w ramach projektu (cross financing)
- bezzwrotną pomoc finansową na rozpoczęcie działalności gospodarczej
- instrumenty finansowe

Intensywność pomocy de minimis: do 100%

Pomoc de minimis (8)

Przeznaczenie pomocy de minimis w projektach EFS (w szczególności):

refundacja dodatkowych kosztów związanych z zatrudnieniem pracowników niepełnosprawnych

Intensywność pomocy de minimis: 100%

- adaptacja pomieszczeń
- zatrudnienie personelu za czas poświęcony wyłącznie na pomoc pracownikom niepełnosprawnym oraz szkolenie tego personelu w zakresie wspierania pracowników niepełnosprawnych
- adaptacja lub zakup sprzętu lub zakup i autoryzacja oprogramowania na użytek pracowników niepełnosprawnych w tym urządzeń technologii wspomagających lub przystosowanych do ich potrzeb, które wykraczają poza koszty, jakie poniósłby beneficjent w przypadku zatrudnienia pracowników, którzy nie są niepełnosprawni
- transport pracowników niepełnosprawnych do miejsca pracy i transportem pracowników niepełnosprawnych związanym z wykonywaną pracą
- koszty płacy za godziny spędzone przez pracownika niepełnosprawnego na rehabilitacji

Pomoc de minimis (9)

Przeznaczenie pomocy de minimis w projektach EFS (w szczególności):

Subsydiowane zatrudnienie

Kategorie pracowników:

Intensywność pomocy de minimis: 100%

- pracownicy w szczególnie niekorzystnej sytuacji
- pracownicy bardzo niekorzystnej sytuacji
- pracownicy niepełnosprawni
- inne kategorie pracowników (!)

Warunki

- wzrost zatrudnienia netto w porównaniu ze średnią z ostatnich 12 miesięcy
- uzupełnienie stanu zatrudnienia tylko w przypadku gdy powody zwolnienia nie leżały po stronie pracodawcy: dobrowolne rozwiązanie stosunku pracy / zmniejszenie wymiaru, niepełnosprawność, przejście na emeryturę, rentę, zwolnienie dyscyplinarne
- zapewnienie nieprzerwanego zatrudnienia przez okres minimalny

Pomoc de minimis (10)

- Procedury - ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. 2004 Nr 123 poz. 1291, Dz. U. 2007 Nr 59, poz. 404, z 2008 r. Nr 93, poz. 585, Dz. U. 2009 Nr 18, poz. 99, Dz. U. 2010 Nr 18, poz. 99.)
- **Podmiot udzielający pomocy:** organ administracji publicznej lub inny podmiot, który jest uprawniony do udzielania pomocy publicznej, w tym przedsiębiorca publiczny – w praktyce: IP, beneficjent, partner lub inny podmiot (np. pośrednik finansowy)
- Obowiązki podmiotu udzielającego pomocy
  - weryfikacja sytuacji finansowej podmiotu ubiegającego się o pomoc w przypadku instrumentów zwrotnych
  - weryfikacja pułapu pomocy *de minimis*
  - weryfikacja kumulacji pomocy
  - zawarcie umowy i wydanie zaświadczenia
  - sprawozdawczość – system SHRIMP
  - weryfikacja warunków dopuszczalności pomocy na podstawie zapisów programu pomocowego - kontrola wykorzystania środków

Pomoc de minimis (11)

- Ubiegając się o pomoc de minimis podmiot musi przedstawić:
  - Załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 marca 2010 r. w sprawie zakresu informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się o pomoc *de minimis* (Dz. U. z 2010 r. Nr 53, poz. 311)
  - Sprawozdania finansowe podmiotu ubiegającego się o pomoc (3 lata) – w przypadku instrumentów zwrotnych
  - Oświadczenie o wielkości pomocy *de minimis* udzielonej w okresie ostatnich trzech lat kalendarzowych lub oświadczenie o braku korzystania z *de minimis* lub kopie zaświadczeń o udzielonej pomocy *de minimis*

Pliki do pobrania

www.uokik.gov.pl

Obowiązujące od dnia 15.11.2014

- > [Formularz informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc de minimis - rozporządzenie KE nr 1407 2013 \(obowiązuje od dnia 15.11.2014 r.\)](#)
- > [Formularz informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc de minimis - rozporządzenie KE nr 360 2012 \(obowiązuje od dnia 15.11.2014 r.\)](#)
- > [Zaświadczenie o pomocy de minimis \(obowiązuje od dnia 15.11.2014 r.\)](#)

Pomoc de minimis (12)

- Zawarcie umowy o udzieleniu pomocy de minimis – dzień udzielenia pomocy

Podstawa

- Umowa o dofinansowanie projektu
- Umowa o przystąpieniu do projektu

Zawartość umowy

- warunki udzielenia pomocy de minimis
- dane identyfikacyjne
- forma prawna
- Wielkość
- PKD
- forma i przeznaczenie pomocy
- wartość ekwiwalentu dotacji netto
- załącznik: zaświadczenie de minimis

Pomoc de minimis (13)

- Kontrola pułapów – udzielenie pomocy de minimis nie może doprowadzić do przekroczenia dopuszczalnych pułapów
- Wydawanie zaświadczeń de minimis – na dzień udzielenia pomocy
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 stycznia 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zaświadczeń o pomocy de minimis i pomocy de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie (Dz. U. 34, poz. 174)
- Korekty zaświadczeń – 14 dni od momentu stwierdzenia różnicy
- Zawartość zaświadczeń
  - wskazanie pomocy de minimis
  - podmiot udzielający
  - dzień udzielenia pomocy de minimis
  - beneficjent pomocy de minimis
  - wartość pomocy de minimis
  - przeliczenie na euro
  - dane osoby upoważnionej do wydania zaświadczenia

Pomoc de minimis (14)

Pozostałe procedury

- Obowiązek przechowywania dokumentów przez okres 10 lat
- Obowiązek udzielenia informacji na wniosek UOKiK – 14 dni
- Uprawnienie sądów krajowych
- Zwrot pomocy – zależy od podmiotu udzielającego pomocy – współpraca z UOKiK
- Informacje nt. beneficjenta, wielkości, przeznaczenia i formy pomocy – są informacjami publicznymi

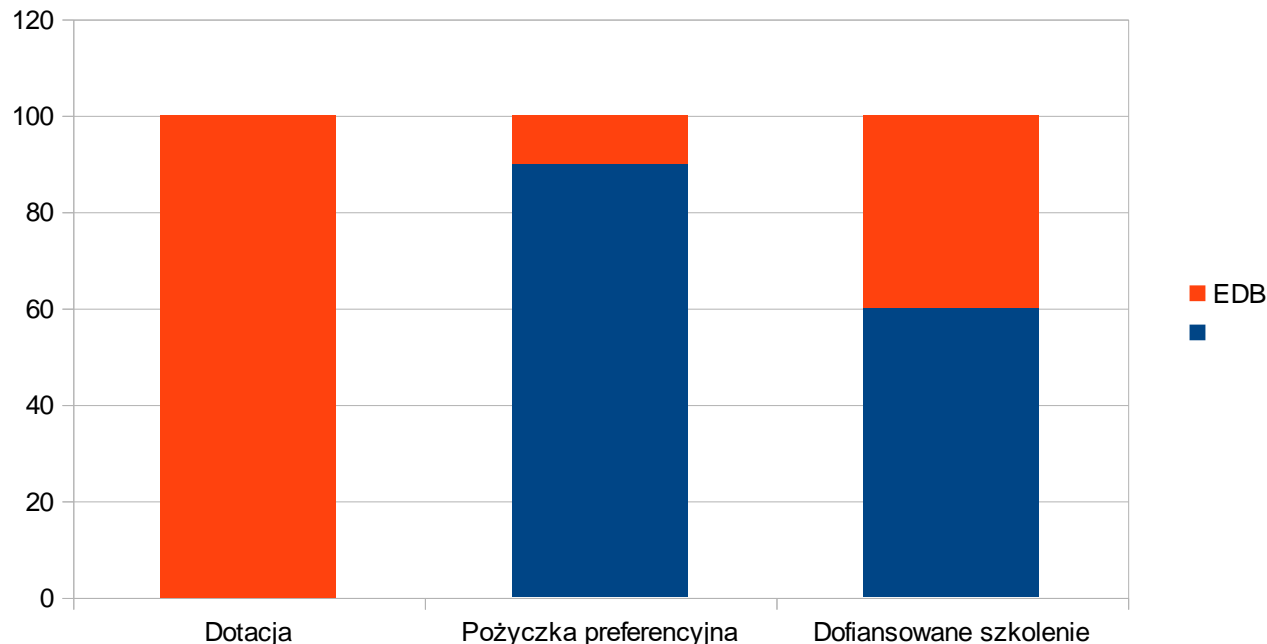
Ekwiwalent dotacji brutto

Formy pomocy

- Dotacja
- Refundacja
- Dopłata do oprocentowania
- Preferencje pożyczkowe
- Ulgi podatkowe
- Gwarancje
- Przekazanie aktywów na preferencyjnych warunkach
- Realizacja usługi na preferencyjnych warunkach
- Instrumenty kapitałowe
- Katalog otwarty

Jaka jest wartość pomocy - ekwiwalent dotacji brutto (1)

- Pomoc udzielana jest w dowolnych formach
- Przykładowe formy pomocy: dotacja / refundacja, zwolnienia z podatków / składek na ubezpieczenie społeczne, kredyty preferencyjne, gwarancje, nieodpłatne świadczenie na rzecz przedsiębiorcy (np. szkolenie finansowane przez EFS))
- Konieczność przeliczenia wartości pomocy publicznej udzielonej w różnych formach – wspólny mianownik – dotacja

Ekwiwalent dotacji brutto (2)

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie szczegółowego sposobu obliczania wartości pomocy publicznej udzielanej w różnych formach (Dz. U. Nr 194 poz. 1983 z późn. zm.)
- Przeliczenie pomocy udzielanej w różnych formach na odpowiadającą wielkość dotacji
- Różnica między kosztem finansowania na rynku a finansowaniem z zaangażowaniem państwa
- Nominalna kwota pomocy → ekwiwalent dotacji brutto → ekwiwalent dotacji netto
- EDB – służy celom sprawozdawczym, kontroli de minimis, kontroli pułapów pomocy de minimis, kontroli intensywności – beneficjent otrzymuje nominalną kwotę!

Ekwiwalent dotacji brutto (3)

- „ § 5. 1. W przypadku gdy pomoc realizowana jest w częściach według harmonogramu określającego terminy, począwszy od których może najwcześniej nastąpić faktyczne przysporzenie korzyści, przy obliczaniu EDB należy zastosować dyskontowanie przy uwzględnieniu okresu, który upływa od dnia udzielenia pomocy do dnia, w którym może najwcześniej nastąpić przysporzenie korzyści.
- Dyskontowanie → uwzględnienie zmiany wartości pieniądza w czasie
- Dyskontowanie pomniejsza wartość pomocy w sprawozdaniu, zaświadczeniu – z korzyścią dla beneficjentów
- Współczynnik dyskontowy $\frac{1}{(1+r)^i}$
gdzie r = stopa dyskonta, i = numer okresu
- Uwaga: w celu prawidłowej weryfikacji intensywności pomocy należy zdyskontować także koszty

Warunki dopuszczalności pomocy publicznej

Pomoc publiczna w ramach wyłączenia grupowego – kiedy nie stosujemy

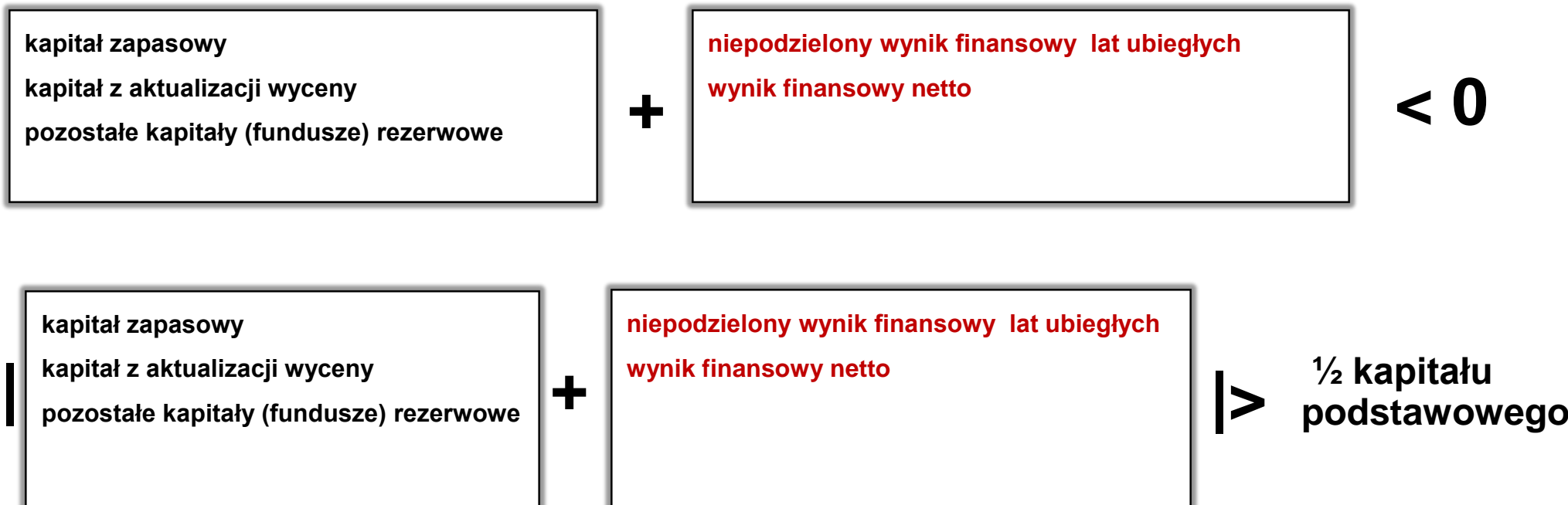
- Pomoc na zamykanie niekonkurencyjnych kopalń węgla
- Programy regionalnej pomocy inwestycyjnej, MŚP, B+R+I, ochrony środowiska o budżecie powyżej 150 mln euro rocznie
- Programy o charakterze sektorowym poza turystyką – np. nie można rozpisywać konkursów o charakterze sektorowym
- Sektor rybołówstwa i rybactwa – można udzielać pomocy na szkolenia, MŚP, B+R, zatrudnienie
- Produkcja rolna – można udzielać pomocy na doradztwo, MŚP, finansowanie ryzyka, ochronę środowiska, szkolenia i zatrudnienie
- Wspieranie przedsiębiorstw w trudnej sytuacji
- Limity kwotowe (nieistotne dla RPO WM)

Przedsiębiorstwo w trudnej sytuacji

- zakaz wsparcia przedsiębiorstw w trudnej sytuacji środkami UE
- utrata połowy kapitału zakładowego w wyniku skumulowanych strat (sp. z o.o., nie dotyczy MŚP istniejących krócej niż 3 lata)
- utrata połowy kapitału w wyniku skumulowanych strat w sprawozdaniu finansowych (spółki, w których niektórzy członkowie ponoszą nieograniczoną odpowiedzialność za zobowiązania)
- spełnianie kryteriów objęcia postępowaniem związanym z niewypłacalnością
- brak zwrotu pożyczki / gwarancji w ramach pomocy na ratowanie lub podleganie restrukturyzacji z zaangażowaniem środków publicznych
- inne niż MŚP:
- kapitał obcy / kapitał własny $> 7,5$ oraz
- odsetki / EBITDA (zysk netto przed uwzględnieniem odsetek i amortyzacji) < 1

Przedsiębiorstwo w trudnej sytuacji

- Spółki z o.o. i S.A. - ograniczona odpowiedzialność

- Spółka jawna, komandytowa, komandytowo-akcyjna - nieograniczona odpowiedzialność
- Osoby fizyczne, spółki osobowe, spółdzielnie

Pomoc na szkolenia (1)

Tylko szkolenia nieobowiązkowe

Koszty kwalifikowane

- koszty zatrudnienia wykładowców (wyliczone godzinowo)
- koszty podróży
- materiały związane ze szkoleniem
- amortyzacja narzędzi i wyposażenia
- zakwaterowanie osób niepełnosprawnych
- usługi doradcze
- koszty administracyjne, wynajmu, ogólne (wyliczone godzinowo)

Pomoc na szkolenia (2)

Intensywność pomocy

- 50% - standardowy pułap, nie więcej niż 70%
- + 10 punktów % dla uczestników niepełnosprawnych lub w szczególnie niekorzystnej sytuacji
- + 10 punktów % firmy średnie
- + 20 punktów % firmy małe

Efekt zachęty

- złożenie wniosku o udzielenie pomocy przed podjęciem wiążącego zobowiązania o uczestnictwie w szkoleniu

Zmiany w stosunku do poprzedniego okresu programowania

- brak wkładu własnego w formie wynagrodzeń
- brak rozróżnienia między szkoleniami specjalistycznymi i ogólnymi

Pomoc na zatrudnienie (1)

Subsydiowane zatrudnienie

Kategorie pracowników i koszty kwalifikowane:

- pracownicy w szczególnie niekorzystnej sytuacji – do 12 miesięcy kosztów zatrudnienia
- pracownicy bardzo niekorzystnej sytuacji – do 24 miesięcy kosztów zatrudnienia
- pracownicy niepełnosprawni – w sposób ciągły

Warunki

- wzrost zatrudnienia netto w porównaniu ze średnią z ostatnich 12 miesięcy
- uzupełnienie stanu zatrudnienia tylko w przypadku gdy powody zwolnienia nie leżały po stronie pracodawcy: dobrowolne rozwiązanie stosunku pracy / zmniejszenie wymiaru, niepełnosprawność, przejście na emeryturę, rentę, zwolnienie dyscyplinarne
- zapewnienie nieprzerwanego zatrudnienia przez okres minimalny

Pomoc na zatrudnienie (2)

Intensywności pomocy na subsydiowane zatrudnienie

- pracownicy w szczególnie niekorzystnej sytuacji – 50%
- pracownicy bardzo niekorzystnej sytuacji – 50%
- pracownicy niepełnosprawni - 75%
- 50% kosztów wynagrodzenia przez maksymalny okres 1 roku / 2 lat

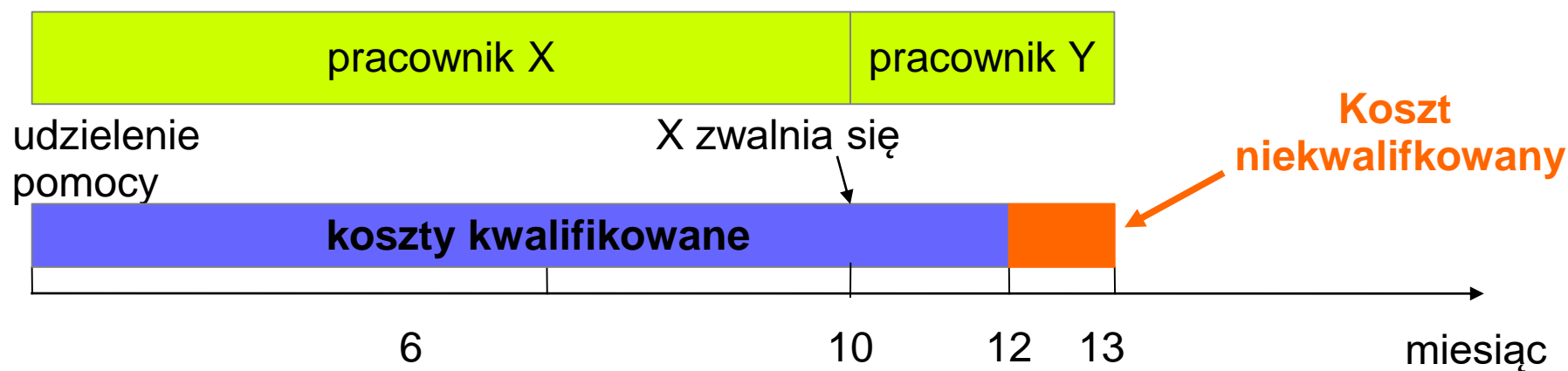
Kumulacja pomocy:

- Możliwe łączenie pomocy z różnych źródeł w odniesieniu do tego samego kosztu (koszty zatrudnienia danej osoby)
- Łączna pomoc, w tym de minimis, nie może doprowadzić do przekroczenia dozwolonych pułapów
- Możliwe przypadki: PFRON, regionalna pomoc inwestycyjna (SSE, podatki i opłaty lokalne)

Pomoc na zatrudnienie (3)

Utrzymanie miejsca pracy - przykład

Procedury w zakresie ubiegania się o pomoc publiczną

- Procedury - ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. 2004 Nr 123 poz. 1291, Dz. U. 2007 Nr 59, poz. 404, z 2008 r. Nr 93, poz. 585, Dz. U. 2009 Nr 18, poz. 99, Dz. U. 2010 Nr 18, poz. 99.)
- **Podmiot udzielający pomocy:** organ administracji publicznej lub inny podmiot, który jest uprawniony do udzielania pomocy publicznej, w tym przedsiębiorca publiczny – w praktyce: IP, beneficjent, partner lub inny podmiot (np. pośrednik finansowy)
- Obowiązki podmiotu udzielającego pomocy
  - weryfikacja sytuacji finansowej podmiotu ubiegającego się o pomoc – przedsiębiorstwo w trudnej sytuacji
  - weryfikacja kumulacji pomocy
  - zawarcie umowy i wydanie zaświadczenia
  - sprawozdawczość – system SHRIMP
  - weryfikacja warunków dopuszczalności pomocy na podstawie zapisów programu pomocowego - kontrola wykorzystania środków

Procedury w zakresie ubiegania się o pomoc publiczną

- Ubiegając się o pomoc publiczną podmiot musi przedstawić:
  - Załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 marca 2010 r. w sprawie zakresu informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się o pomoc *de minimis* (Dz. U. z 2010 r. Nr 53, poz. 312)
  - Sprawozdania finansowe podmiotu ubiegającego się o pomoc – przedsiębiorstwa średni i duże (3 lata)

www.uokik.gov.pl

Pliki do pobrania

Obowiązujące od dnia 11.03.2016

- > [Formularz informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc inną niż pomoc w rolnictwie lub rybołówstwie, pomoc de minimis lub pomoc de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie \(obowiązuje od dnia 11.03.2016\)](#)

Procedury w zakresie ubiegania się o pomoc publiczną

- Zawarcie umowy o udzieleniu pomocy publicznej – dzień udzielenia pomocy

Podstawa

- Umowa o dofinansowanie projektu
- Umowa o przystąpieniu do projektu

Zawartość umowy

- warunki udzielenia pomocy de minimis
- dane identyfikacyjne
- forma prawna
- Wielkość
- PKD
- forma i przeznaczenie pomocy
- wartość ekwiwalentu dotacji netto
- załącznik: zaświadczenie de minimis

Procedury w zakresie ubiegania się o pomoc publiczną

Pozostałe procedury

- Obowiązek przechowywania dokumentów przez okres 10 lat
- Obowiązek udzielenia informacji na wniosek UOKiK – 14 dni
- Uprawnienie sądów krajowych
- Zwrot pomocy – zależy od podmiotu udzielającego pomocy – współpraca z UOKiK
- Informacje nt. beneficjenta, wielkości, przeznaczenia i formy pomocy – są informacjami publicznymi

Sprawozdawczość – system SHRIMP

- Obowiązek sprawozdawczy nałożony na podmioty udzielające pomocy
- System SHRIMP – konieczność rejestracji
- Sprawozdanie w ciągu 7 dni od dnia udzielenia pomocy
- Zmiana wartości pomocy – konieczność zmiany
- Zmiana wartości pomocy de minimis
- Nie wypełnienie obowiązków sprawozdawczych

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Sprawozdawczość – system SHRIMP

STUDIUM PRZYPADKU

Dziękuję za uwagę